



5.4 PRVOUKA, PŘÍRODOVĚDA, VLASTIVĚDA



5.4.1. PRVOUKA

5.4.1.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Prvouka* vychází ze vzdělávací oblasti *Člověk a jeho svět* RVP ZV. Hlavním cílem předmětu je rozvíjet poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti, a utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, všítat si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat a přemýšlet o nich. Na základě poznání sebe a svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům, vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Podmínkou úspěšného vzdělávání v daném předmětu je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitele. Propojení výuky s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládnutí nových životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků.

5.4.1.2 Obsahové, časové organizační vymezení předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu *Prvouka* je členěn do pěti tematických okruhů, které tvoří jeden celek vnitřně propojený zřejmými souvislostmi a vztahy. V tematickém okruhu *Místo, kde žijeme* se žáci učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci. Důraz je kladen na dopravní výchovu, ochranu za běžných rizik a mimořádných událostí (toto téma se prolíná všemi složkami předmětu *Prvouka*), praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků. Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní citění a vztah k naší zemi. V tematickém okruhu *Lidé kolem nás* si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu tolerance, pomoci mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí.

V tematickém okruhu *Lidé a čas* se žáci učí orientovat v dějích a v čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. V tematickém okruhu se vychází od nejnámějších událostí v rodině a obci. Podstatou tohoto okruhu je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu. Proto je důležité, aby žáci mohli samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů, především pak od členů své rodiny i od lidí v nejbližším okolí, aby mohli společně navštěvovat památky.

V tematickém okruhu *Rozmanitost přírody* žáci poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody nejbližšího okolí jejich života. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno narušit a velmi obtížně obnovovat. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody a zlepšení životního prostředí.

V tematickém okruhu *Člověk a jeho zdraví* žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů atd. Získávají základní poučení o zdraví a nemocích, o zdravotní prevenci i první pomoci a o bezpečném chování v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Žáci jsou vedeni k poznání, že zdraví je nejcennější hodnota v životě člověka. Potřebné vědomosti a dovednosti získávají tím, že pozorují názorné pomůcky, sledují konkrétní situace, hrají určené role a řeší modelové situace.

Vyučovací předmět *Prvouka* se vyučuje v 1., 2. ve dvouhodinové týdenní dotaci a ve 3. ročníku ve 3 hodinové týdenní dotaci. Část výuky může probíhat mimo budovu školy – v blízkém okolí školy, v různých částech obce, okresu, kraje. K preferovaným formám výuky patří i exkurze do různých institucí a do zajímavých přírodních lokalit.



5.4.1.3. Hodnocení

Hodnocení v tomto předmětu probíhá zejména na základě hodnocení schopností a dovedností, ke kterým předmět jako takový směřuje. Žáci jsou hodnoceni i na základě svých písemných i mluvených projevů, dále podle aktivity v hodině, zájmu o předmět. Hodnocení zohledňuje subjektivní postup žáka vzhledem k jeho osobnostnímu maximu. Hodnocení má komplexní charakter. Žáci se SVP jsou hodnoceni v souladu s platnými doporučeními školního poradenského pracoviště či školského poradenského zařízení.

5.4.1.4 Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Prvouka

UČITEL <ul style="list-style-type: none">• Volí cestu ke konkretizovaným výstupům vyučovacího předmětu bez ostrých hranic mezi jednotlivými složkami vyučovacího předmětu Prvouka – vyučuje komplexně.• Využívá dostupných nebo vlastních materiálů blízkých každodennímu životu žáků.• Volí metody a formy práce podporující zájem žáků o prvouku, vytváří dostatek stimulů pro aktivní práci žáků.• Vede žáky ke schopnosti a dovednosti používat potřebné pomůcky.• Při zadávání písemných prací a výběru témat má na zřeteli především praktičnost poznatků z prvouky.• Vede žáky k všeobecnému rozšiřování obzorů o světě, v němž žijí.• Rozhoduje o výběru a zařazení doplňujícího učiva.	ŽÁK <ul style="list-style-type: none">• Podílí se na výstavbě vyučovací hodiny, dle možností vyhledává informační zdroje mimo školu, prezentuje svou snahu.• Pracuje s vlastními chybami.• Prezentuje své poznatky, myšlenky a nápady nejen v ústní, ale i v písemné podobě.• Své výroky promýšlí, plynule se vyjadřuje v mezích slušného chování.• Cítí odpovědnost za přístup k předmětu a za výsledky své práce, z chyb se poučí.
--	---

KOMPETENCE K UČENÍ vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení	<ul style="list-style-type: none">• Podporujeme samostatnost a tvořivost.• Podporujeme různé přijatelné způsoby dosažení cíle.• Ve výuce se zaměřujeme prioritně na „aktivní“ dovednosti, učivo používáme jako prostředek k jejich získání.• Ve výuce zřetelně rozlišujeme základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující).• Učíme práci s chybou.• Učíme trpělivosti, povzbuzujeme.• Jdeme příkladem – neustále si dalším vzděláváním rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“.
---	---

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ	<ul style="list-style-type: none">• Učíme žáky nebát se problémů, hovořit o nich a přijímat odpovědnost za své chování.• Vytvářením praktických problémových úloh a situací z třídního kolektivu učíme žáky prakticky problémy řešit.
----------------------------	--



<p>PROBLÉMU podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickém uvažování a k řešení problémů</p>	<ul style="list-style-type: none">• Podporujeme různé přijatelné způsoby řešení problému.• Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů.• V rámci svých předmětů učíme, jak některým problémům předcházet.• Ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají.• Jdeme příkladem - učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace ve škole.
<p>KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci</p>	<ul style="list-style-type: none">• Klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace.• Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.• Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty.• Vedeme žáky k pozitivnímu vnímání své školy, své obce, sebe a ostatních lidí.• Přípravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích.• Důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených ve školním řádu jako přípravu na dodržování zákonných norem a morálky společnosti.• Učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.• Jdeme příkladem – „profesionálním“ přístupem ke komunikaci s žáky, rodiči, zaměstnanci školy a širší veřejností.• Sami otevřeně komunikujeme na „kulturní úrovni“, své názory opíráme o logické argumenty.• Netolerujeme pomluvy, nezdvořilost a „zákulisní“ jednání. Pozitivně svoji školu a učitelskou profesi prezentujeme na veřejnosti.
<p>KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ rozvijet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých</p>	<ul style="list-style-type: none">• Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.• Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.• Vedeme žáky k odsouzení nežádoucích projevů rasismu, xenofobie a nacionalismu.• Učíme žáky toleranci a uznání přirozené autority svých spolužáků.• Jdeme příkladem – podporujeme spolupráci všech členů pedagogického sboru i spolupráci pedagogických a nepedagogických pracovníků školy.• Respektujeme práci, roli, povinnosti i odpovědnost ostatních. Pomáháme svým spolupracovníkům, učíme se od nich, vyměňujeme si s nimi zkušenosti.
<p>KOMPETENCE PRACOVNÍ vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich</p>	<ul style="list-style-type: none">• V žácích upevňujeme hrdost na svou osobu, rodinu a obec.• Vedeme žáky k aktivní ochraně životního prostředí a svého zdraví.• Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.• Netolerujeme nekamarádké chování a odmítnutí požadované pomoci.• Jdeme příkladem – respektujeme právní předpisy, vnitřní normy školy, plníme příkladně své povinnosti.• Respektujeme osobnost žáka a jeho práva. Budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole. Chováme



budoucího povolání	se k žákům jejich rodičům a ke svým spolupracovníkům tak, jak si přejeme, aby se oni chovali k nám.
<p>KOMPETENCE OBČANSKÉ vychovávat žáky</p> <ul style="list-style-type: none">- jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých,- jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí,- jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích	<ul style="list-style-type: none">• Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci druhých, učíme je vážit si pracovního úsilí kamarádů a respektovat výsledky jejich práce.• Důsledně žáky vedeme k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností a závazků.• Učíme žáky pracovat přiměřeným pracovním tempem, aby neplýtvali svojí energií ani energií druhých.• Jdeme příkladem – příkladně si plníme své pracovní povinnosti (nástupy do hodin, příprava na výuku).• Dodržujeme dané slovo.• Vážíme si své profese. Svoji profesi a svoji školu pozitivně prezentujeme před žáky, rodiči i širší veřejností.



5.4.1.5 Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Člověk a jeho svět dle RVP ZV

1. ročník

Výstupy z RVP pro celý ročník:

Místo kde žijeme

- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)
- rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost

Lidé kolem nás

- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům

Lidé a čas

- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost

Rozmanitost přírody

- pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
- provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

Člověk a jeho zdraví

- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu
- reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech
- rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepřijemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě, ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek



Učivo v RVP:

- | | |
|--|--|
| <ul style="list-style-type: none">• domov• škola (např. prostředí školy, činnosti, bezpečná cesta, riziková místa a situace)• obec• místní krajina• rodina• soužití lidí• chování lidí• orientace v čase a časový řád | <ul style="list-style-type: none">• současnost a minulost v našem životě• voda a vzduch• látky a jejich vlastnosti• roční období• lidské tělo• osobní bezpečí• situace hromadného ohrožení |
|--|--|



2. ročník

Výstupy z RVP pro celý ročník:

Místo, kde žijeme

- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)
- rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost

Lidé kolem nás

- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům

Lidé a čas

- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost

Rozmanitost přírody

- pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
- provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

Člověk a jeho zdraví

- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě
- uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu
- reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech
- rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek



Učivo v RVP:

<ul style="list-style-type: none">• domov• škola (např. prostředí školy, činnosti, bezpečná cesta, riziková místa a situace)• obec• místní krajina• rodina• soužití lidí• chování lidí• právo a spravedlnost• orientace v čase a časový řád• současnost a minulost v našem životě	<ul style="list-style-type: none">• domov• škola• obec• místní krajina• rodina• soužití lidí• chování lidí• právo a spravedlnost• orientace v čase a časový řád• současnost a minulost v našem životě
--	--



3. ročník

Výstupy z RVP pro celý ročník:

Místo, kde žijeme

- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)
- rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost

Lidé kolem nás

- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům

Lidé a čas

- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost

Rozmanitost přírody

- pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
- provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

Člověk a jeho zdraví

- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě
- rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek
- uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu
- reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech



Učivo v RVP:

<ul style="list-style-type: none">• domov• škola (např. prostředí školy, činnosti, bezpečná cesta, riziková místa a situace)• obec• místní krajina• rodina• soužití lidí• chování lidí• právo a spravedlnost• orientace v čase a časový řád• současnost a minulost v našem životě• regionální památky• báje, mýty, pověsti	<ul style="list-style-type: none">• voda a vzduch• nerosty, horniny, půda• rostliny, houby, živočichové• látky a jejich vlastnosti• roční období• životní podmínky a rovnováha v přírodě• ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody• lidské tělo• osobní bezpečí• technika, vývoj a pokrok• situace hromadného ohrožení• péče o zdraví, zdravá výživa
---	---



5.4.1.6 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Prvouka

1. ročník

Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
Zná název školy, jména třídní učitelky a ředitele školy, orientuje se v prostorách školy Umí dojít bezpečně do školy a zpět Umí vyprávět o svém domově, bydlišti a okolí	Místo kde žijeme. Škola – prostředí školy, okolí školy, bezpečná cesta do školy Obec a místní krajina	
Zná vztahy mezi rodinnými příslušníky (rodiče, děti, bratr, sestra, teta ...) Předvede povolání rodičů, rodinné situace Osvojuje si a upevňuje základy vhodného chování mezi spolužáky	Lidé kolem nás. Moje rodina Soužití lidí Chování lidí Právo a spravedlnost	
Rozlišuje změny v přírodě podle ročních období Umí vyjmenovat měsíce v jednotlivých ročních obdobích Doloží význam vody a vzduchu pro život Objasní vlastnosti některých známých látek (cukr, sůl, led, voda) Používá váhu a teploměr	Rozmanitost přírody Roční období Látky a jejich vlastnosti Voda a vzduch	
Rozlišuje čas k práci a odpočinku. Znázorní obrázkem, co dělá v danou část dne Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají Rozeznává různé zvyky a tradice (Vánoce, Velikonoce)	Lidé a čas Orientace v čase a časový řád Současnost a minulost v našem životě Tradice.	
Dodržuje základy správné životosprávy – výživa, vitamíny, odpočinek, spánek, pitný režim Rozliší zásady správného chování Dokáže rozlišit nežádoucí formy chování Chová se ukázněně ve škole i mimo ni Zná části lidského těla Aplikuje první pomoc při lehkém poranění a bezpečně se chová v silničním provozu Rozeznává základní dopravní značky	Člověk a jeho zdraví. Lidské tělo Péče o zdraví Osobní bezpečí První pomoc Dopravní situace Situace hromadného ohrožení Viz DV a OČBRMU	



2. ročník

Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
Orientuje se v místě bydliště Vyhledává umístění města na mapě, povrch krajiny Ukáže orientační body a linie, působení lidí na krajinu a životní prostředí	Místo, kde žijeme Domov Obec (město) – místní krajina	
Zařadí vztahy v rodině – příbuzní (sestřenice, bratranec) Rozliší vlastnosti lidí Používá pravidla slušného chování Posoudí mezilidské vztahy Popíše zaměstnání rodičů Vysvětlí, v čem spočívají některá povolání	Lidé kolem nás Rodina Soužití lidí Chování lidí Povinnosti a práva dítěte Zaměstnání	
Rozlišuje minulost, přítomnost a budoucnost Pozná významné památky a památky v okolí bydliště (Lysá nad Labem, Nymburk, Milovice)	Lidé a čas Hodiny Orientace v čase a časový řád Současnost a minulost v našem životě Regionální památky	
Pozoruje, srovnává a zapisuje proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích Objasní význam životního prostředí pro člověka, rozmanitost podmínek života na Zemi	Rozmanitost přírody Životní podmínky Rovnováha v přírodě Ohleduplné chování k přírodě a její ochrana	
Rozlišuje životní etapy (novorozenec, batole, předškolák,) Vysvětlí zásady společenského chování Dokáže slušně požádat o pomoc a poděkovat Aplikuje čísla tísňového volání Orientuje se v dopravních prostředcích Posoudí mimořádné události a reaguje na ně	Člověk a jeho zdraví Rodina, lidský život Chování lidí Soužití lidí Technika, vývoj a pokrok Osobní bezpečí Viz DV a OČBRMU	



3. ročník

Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
Určí a vysvětlí polohu svého bydliště vzhledem ke krajině a státu Orientuje se v místě svého bydliště, v okolí školy, v místní krajině Vyhledává orientační body v krajině Doloží znečištění životního prostředí	Místo, kde žijeme Orientace v místní krajině Domov Škola Krajina mého domova Životní prostředí	
Rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte Rozlišuje různá zaměstnání Stanoví pravidla slušného chování Řídí se pravidly bezpečného chování (viz Dopravní výchova)	Lidé kolem nás Rodina Zaměstnání Právo a spravedlnost Osobní bezpečí	
Najde základní údaje z historie a současnosti obce (města) Vyhledává některé místní památky a umí je zakreslit do jednoduchého plánu obce Popíše místní zvyky a tradice Zná některé místní pověsti, báje, mýty Vymenuje některé výrobní podniky v obci	Lidé a čas Kultura, současnost a minulost v našem životě Báje, mýty, pověsti Regionální památky Obec, místní krajina, výrobní podniky	
Porovnává krajinu v jednotlivých ročních obdobích Rozlišuje přírodniny, lidské výtvořiny a suroviny Doloží a popíše některé vlastnosti a změny látek Užívá vhodné pomůcky, dokáže změřit délku, čas, hmotnost, objem a teplotu	Rozmanitost přírody Krajina mého domova Živá a neživá příroda Vlastnosti a změny látek Vážení a měření	
Rozlišuje části těla člověka, kostru člověka a vnitřní ústrojí Rozpozná zásady správného chování Uvědomuje si význam a podstatu tolerance, pomoci a solidarity mezi lidmi Popíše bezpečné chování v roli chodce a cyklisty Posoudí chování ve škole i mimo ni	Člověk a jeho zdraví Člověk Lidské tělo, péče o zdraví, zdravá výživa Chování lidí Soužití lidí Dopravní značky Osobní bezpečí Situace hromadného ohrožení Viz DV a OČBRMU	



5.4.2 PŘÍRODOVĚDA

5.4.2.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Přírodověda* vychází ze vzdělávací oblasti *Člověk a jeho svět* RVP ZV. Opírá se o vybrané poznatky různých přírodovědných oborů a svým pojetím směřuje k získání takových žádoucích dovedností a vědomostí, které žákům umožní dále aktivně poznávat přírodu, člověka a jím vytvořený svět, ve kterém člověk pracuje a žije. Vede žáky k ohleduplnému vztahu k přírodě a k hledání vlastních možností aktivní ochrany životního prostředí.

5.4.2.2 Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu *Přírodověda* navazuje na učivo prvouky v 1. až 3. ročníku a vytváří základ pro vyučovací předmět *Přírodopis* ve vyšších ročnících základní školy. Jednotlivá témata lze přeskupovat vzhledem k sezónnímu principu a podmínkám pro vyučování mimo školní budovu. Vzdělávací obsah předmětu je členěn do dvou základních tematických okruhů: *Rozmanitost přírody* a *Člověk a jeho zdraví*.

V tematickém okruhu *Rozmanitost přírody* žáci poznávají Zemi jako jednu z planet sluneční soustavy. Seznamují se se základními moderními vědeckými poznatky o vzniku vesmíru a sluneční soustavy a o vzniku života na planetě Zemi. Teoreticky i prakticky poznávají rozmanitost a proměnlivost živé i neživé přírody. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno narušit a velmi obtížně obnovovat. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a s pomocí získaných informací se učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu a hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody a zlepšení životního prostředí.

V tematickém okruhu *Člověk a jeho zdraví* žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů apod. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i první pomoci a o bezpečném chování v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci by si měli postupně uvědomit, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a za zdraví jiných lidí. Cíleně jsou vedeni k poznání, že zdraví je nejcennější hodnota v životě člověka. Významnou roli ve výuce zastává téma *Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí*.

Vyučovací předmět *Přírodověda* je vyučován ve 2 hodinové týdenní dotaci ve 4. ročníku a v 5. ročníku (celkem 4 hodiny). Výuka probíhá v kmenových třídách, část i mimo budovu školy přímo v terénu (tematické vycházky, exkurze apod.). Potřebné vědomosti a dovednosti žáci získávají především pozorováním názorných pomůcek, pomocí jednoduchých pokusů, sledováním konkrétních situací, hraním určených rolí a řešením modelových situací.

5.4.2.3 Hodnocení

Žáci jsou hodnoceni na základě výsledků písemných prací a testů, dále také na základě samostatné práce a schopnosti řešit daný problém. Rovněž je sledován celkový přístup k předmětu, aktivita v hodině a posuzován je především individuální pokrok žáka. Hodnocení zohledňuje subjektivní postup žáka vzhledem k jeho osobnostnímu maximu. Hodnocení má tedy komplexní charakter. Žáci se ŠVP jsou hodnoceni v souladu s platnými doporučeními školního poradenského pracoviště či školského poradenského zařízení.



5.4.2.4 Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Přírodověda

<p>UČITEL</p> <ul style="list-style-type: none">• Volí cestu ke konkretizovaným výstupům vyučovacího předmětu bez ostrých hranic mezi jednotlivými složkami vyučovacího předmětu Přírodověda – vyučuje komplexně.• Využívá dostupných nebo vlastních materiálů blízkých každodennímu životu žáků.• Volí metody a formy práce podporující zájem žáků o přírodovědu, vytváří dostatek stimulů pro aktivní práci žáků utváření vztahu k prostředí, jeho hodnotám a k živým i neživým organismům v přírodě• Vede žáky ke schopnosti a dovednosti používat potřebné pomůcky.• Při zadávání písemných prací a výběru témat má na zřeteli především praktičnost poznatků z přírodovědy.• Vede žáky k všeobecnému rozšiřování obzorů o světě, v němž žijí.• Rozhoduje o výběru a zařazení doplňujícího učiva.	<p>ŽÁK</p> <ul style="list-style-type: none">• Podílí se na výstavbě vyučovací hodiny, dle možností vyhledává informační zdroje mimo školu, prezentuje svou snahu.• Pracuje s vlastními chybami.• Prezentuje své poznatky, myšlenky a nápady nejen v ústní, ale i v písemné (popř. počítačové) podobě.• Své výroky promýšlí, plynule se vyjadřuje v mezích slušného chování.• Cítí odpovědnost za přístup k předmětu a za výsledky své práce, z chyb se poučí.
<p>KOMPETENCE K UČENÍ vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení</p>	<ul style="list-style-type: none">• Vedeme žáky k objevování a poznávání všeho, co je zajímavé, co se jim líbí a v čem by v budoucnu mohli uspět.• Vedeme žáky k poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých.• Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace (které nelze v životě člověka prakticky ověřit) v literatuře, na internetu, v televizních dokumentárních pořadech, výukových počítačových programech (zejména informace o vesmíru aj.).• Jdeme příkladem - neustále si dalším vzděláváním rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“.
<p>KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů</p>	<ul style="list-style-type: none">• Učíme žáky řešit problémové situace porovnáním s veřejně dostupnými zdroji, současně žáky učíme zaujímat k nim kritický postoj.• Podporujeme netradiční (originální) způsoby získávání informací.• Jdeme příkladem - učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace ve škole.



<p>KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci</p>	<ul style="list-style-type: none">• Podporujeme různé formy komunikace s místními obyvateli, pamětníky, pracovníky regionálních muzeí, knihoven, aj.• Klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace.• Učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a zkušenosti (školní časopis, místní tisk, web, ppt. prezentace apod.).• Jdeme příkladem – „profesionálním“ přístupem ke komunikaci s žáky, rodiči, zaměstnanci školy a širší veřejností. Sami otevřeně komunikujeme na „kulturní úrovni“, své názory opíráme o logické argumenty. Netolerujeme pomluvy, nezdvořilost a „zákulisní“ jednání.• Pozitivně svoji školu a učitelskou profesi prezentujeme na veřejnosti.
<p>KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých</p>	<ul style="list-style-type: none">• Učíme žáky pracovat v týmu, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.• Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.• Učíme žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu, svoji práci (význam) v týmu i práci (význam) ostatních členů týmu.• Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.• Jdeme příkladem – podporujeme spolupráci všech členů pedagogického sboru i spolupráci pedagogických a nepedagogických pracovníků školy. Respektujeme práci, roli, povinnosti i odpovědnost ostatních.
<p>KOMPETENCE OBČANSKÉ vychovat žáky - jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, - jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí, - jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích</p>	<ul style="list-style-type: none">• Vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví i k ochraně zdraví jejich kamarádů, členů rodiny apod.• Učíme žáky základům tolerance a vzájemného soužití.• Vedeme žáky k přiměřené odpovědnosti za budoucnost naší planety a k aktivní obraně proti nežádoucím vlivům z různých sfér společnosti, které nabádají k nesprávnému (netolerovatelnému, nelegálnímu či konzumnímu) způsobu života.• Jdeme příkladem – respektujeme právní předpisy, vnitřní normy školy, plníme příkladně své povinnosti.• Respektujeme osobnost žáka a jeho práva. Budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole. Chováme se k žákům jejich rodičům a ke svým spolupracovníkům tak, jak si přejeme, aby se oni chovali k nám.



KOMPETENCE PRACOVNÍ

vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi, významnými pro udržení vhodných životních podmínek života na naší planetě.
- Jdeme příkladem – příkladně si plníme své pracovní povinnosti (nástupy do hodin, příprava na výuku).
- Dodržujeme dané slovo. Vážíme si své profese. Svoji profesi a svoji školu pozitivně prezentujeme před žáky, rodiči i širší veřejností.



5.4.2.5 Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Člověk a jeho svět dle RVP ZV

4. ročník

Výstupy z RVP pro celý ročník:

ROZMANITOST PŘÍRODY

Žák:

- objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka
- zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí
- porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
- zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
- založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu

Učivo v RVP:

ROZMANITOST PŘÍRODY

- **látky a jejich vlastnosti** - třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek
- **voda a vzduch** - výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život
- **nerosty a horniny, půda** - některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam
- **rostliny, houby, živočichové** - znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka
- **rovnováha v přírodě** - význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva
- **ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody** - odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy



5. ročník

Výstupy z RVP pro celý ročník:

ROZMANITOST PŘÍRODY

Žák:

- objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka
- vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
- zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí
- porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
- zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
- založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu
- stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Žák:

- využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života
- rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození
- účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob
- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události
- předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
- ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc, rozpozná život ohrožující zranění
- uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku
- vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista

Učivo v RVP:

ROZMANITOST PŘÍRODY

- **voda a vzduch** - výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život
- **nerosty a horniny, půda** - některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam
- **Vesmír a Země** - sluneční soustava, den a noc, roční období
- **životní podmínky** - rozmanitost podmínek života na Zemi; význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi; podnebí a počasí
- **rovnováha v přírodě** - význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva
- **ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody** - odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné



pohromy a ekologické katastrofy

- **rizika v přírodě** – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

- **lidské tělo** - životní potřeby a projevy, stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince
- **péče o zdraví**- zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchování potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim, nemoci přenosné a nepřenositelné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních; osobní, intimní a duševní hygiena
- **návykové látky a zdraví** - návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií
- **osobní bezpečí** - krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky, předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích
- **situace hromadného ohrožení**
- **partnerství, manželství, rodičovství, základy sexuální výchovy** – rodina, vztahy v rodině, partnerské vztahy, osobní vztahy, etická stránka vztahů, etická stránka sexuality
- **přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví** – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku
- **mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená** – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém



5.4.2.6 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Přírodověda

4. ročník

Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
Dělí přírodu na živou a neživou uvede, z jakých složek se skládá živá a neživá příroda Objasní pojem ekosystém Definuje pojem ekologie	ROZMANITOST PŘÍRODY Příroda živá a neživá	Dle možností vycházka/exkurze do přírody, návštěva muzeí a jiných institucí
Definuje houby jako nezelené organizmy Dělí houby na tři základní skupiny Popíše základní stavbu těla jedovaté a nejedovaté houby Uvede základní pravidla při sběru hub Vysvětlí postavení rostlin Definuje fotosyntézu Charakterizuje hlavní znaky rostlin Dělí rostliny podle rozmnožování na výtrusné a semenné Objasní význam a funkci kořene, stonku a listu pro rostlinu Rozdělí rostliny podle typu stonku Vysvětlí význam a funkci květu Objasní pojem „opálení“ a „oplození“ Uvede, co je plod a semeno, plody dělí na dužnaté a suché a uvede příklady Dělí rostliny podle místa růstu a užitku Vymenuje základní znaky živočichů Rozdělí živočichy podle vnitřní stavby těla Charakterizuje hlavní znaky ryb, obojživelníků, plazů, ptáků a savců Definuje hlavní znaky bezobratlých živočichů Objasní pojem „potravní vazba“ a vysvětlí na příkladu Chápe dvouslovné pojmenování živých organizmů	Živé organizmy: Houby Rostliny Živočichové	



Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
<p>Rozpozná základní rostliny a živočichy v lese</p> <p>Rozliší lesní patra Charakterizuje typy lesů Vyjmenuje nejčastější druhy listnatých a jehličnatých stromů Vysvětlí význam lesů v krajině</p> <p>Uvede zástupce bezobratlých živočichů, plazů, ptáků, a savců žijících v lese Rozdělí živočichy podle způsobu obživy</p> <p>Dělí živočichy podle teploty jejich těla Chápe nutnost pomoci živočichům v zimním období Rozlišuje lesní živočichy podle stop</p>	<p>Živá příroda od podzimu do zimy: Ekosystém les</p> <p>Rostliny našich lesů</p> <p>Živočichové našich lesů</p> <p>Příroda v zimě</p>	
<p>Definuje pojem „vzduch“, „voda“, „minerály“ („nerosty“), „horniny“, „půda a slunce“ Vlastními slovy popíše koloběh vody v přírodě Definuje vodu oceánskou a pevninskou</p> <p>Definuje pojem ložiska nerostných surovin Uvede a popíše nejrozšířenější minerál v ČR Rozdělí horniny na vyvřelé, usazené a přeměněné Vysvětlí pojem „energetické suroviny“</p> <p>Vyjmenuje různé měřicí přístroje Zná základní jednotku délky, hmotnosti, teploty a času Uvede i další jednotky délky, hmotnosti a času Objasní pojmy „bod mrazu“ a „bod varu“</p>	<p>Neživá příroda: Součásti neživé přírody</p> <p>Minerály (nerosty) a horniny</p> <p>Vlastnosti látek</p>	
<p>Rozliší základní rostliny a živočichy žijící na poli</p> <p>Charakterizuje pojem „pole“ Vyjmenuje základní zástupce obilnin, okopanin, luskovin, olejnin, píce a textilních plodin Objasní pojem „plevel“, pozná některé zástupce plevelů</p>	<p>Živá příroda od jara do léta: Ekosystém pole</p> <p>Rostliny našich polí</p>	



Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
<p>Vyjmenuje typické zástupce živočichů našich polí Vysvětlí pojem „tažní“ a „stálí“ ptáci Rozdělí živočichy podle způsobu obživy Uvede příklady potravního řetězce</p> <p>Rozlišuje základní rostliny a živočichy žijící na louce</p> <p>Definuje pojem „louka“ Charakterizuje typické znaky lučních trav Uvede základní byliny na louce Objasní pojem „léčivé“ a „jedovaté byliny“ a uvede příklady</p> <p>Dělí živočichy žijící na louce podle stavby těla Vyjmenuje zástupce bezobratlých živočichů žijících na louce</p> <p>Charakterizuje pojem „park“ Vyjmenuje typické zástupce rostlin a živočichů Vysvětlí význam parků</p> <p>Vyjmenuje typické zástupce živočichů žijících v okolí lidských obydlí</p> <p>Uvede příklady ovocných stromů a keřů Dělí zeleninu podle části těla</p> <p>Rozlišuje domácí zvířata hospodářská a chovaná pro radost Vysvětlí pojem „drůbež“, „kur domácí“, „tur domácí“, „skot“ Uvede názvy hospodářských zvířat pro samce, samici a mládě Objasní důvody chovu hospodářských zvířat Vyjmenuje zvířata chovaná pro radost a popíše jejich obydlí Charakterizuje základní znaky psa domácího a kočky domácí Vyjmenuje typické živočichy žijící volně v blízkosti lidského obydlí a popíše způsob jejich života</p> <p>Rozeznává vodní toky a vodní nádrže Rozlišuje základní znaky řek, potoků, jezer, rybníků a přehrad Vyjmenuje základní rostliny našich vod a jejich okolí</p>	<p>Živočichové našich polí</p> <p>Ekosystém louka</p> <p>Rostliny na loukách</p> <p>Živočichové na loukách</p> <p>Ekosystém park</p> <p>Ekosystém lidských obydlí</p> <p>Rostliny v okolí lidských obydlí</p>	



Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
Rozeznává dva druhy sladkovodních ryb: všežravé a masožravé Vyjmenuje obojživelníky a plazy našich vod Rozeznává základní druhy ptáků a savců u našich vod	Živočichové v okolí lidských obydlí Ekosystém rybník Rostliny a živočichové rybníků Ekosystém potok a řeka Rostliny a živočichové potoků a řek	
Vysvětlí význam půdy, lesů a vodních toků vlastními slovy uvede možnosti, jak chránit přírodu	Člověk a příroda	
Ošetří drobné a střední poranění a přivolá lékařskou pomoc.	Člověk a zdraví Péče o zdraví - poranění, zlomenina, základní životní funkce, bezvědomí, dech, tep, krvácení, šok Obsah lékárničky (viz DV, OČBRMU)	



5. ročník

Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
<p>Vysvětlí pojmy „živá příroda“, „neživá příroda“ a „lidské výtvořy“ Uvede příklady zástupců a objasní vzájemnou propojenost</p> <p>Vysvětlí podmínky života na Zemi a závislost živé přírody na neživé přírodě Charakterizuje význam podmínek života na Zemi rozliší vybrané horniny a nerosty, jmenuje vybrané nerostné suřoviny a uvádí jejich význam a využití Uvědomuje si význam elektrické energie pro člověka, uvede druhy elektráren a jejich dopad na životní prostředí, rozliší obnovitelné a neobnovitelné přírodní zdroje Vysvětlí pojem „zvěřávání“, uvede příklady zvěřávání a vyjmenuje faktory, které zvěřávání způsobují uvede, jak půda vzniká a jaký má význam pro život na Zemi</p>	<p>ROZMANITOST PŘÍRODY Jsme součástí přírody Člověk v přírodě Živá a neživá příroda, lidské výtvořy</p> <p>Člověk a neživá příroda Podmínky života na Zemi - vzduch, voda, živiny z půdy, teplo a světlo ze Slunce</p> <p>Nerosty a horniny Nerostné suřoviny: nerudní suřoviny, rudy, energetické suřoviny</p> <p>Člověk a energie, elektrická energie, elektrárny, elektrické spotřebiče, obnovitelné a neobnovitelné přírodní zdroje</p> <p>Vznik půdy a její význam</p>	<p>Dle možností vycházka/exkurze do přírody, návštěva muzeí a jiných institucí</p>



Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
<p>Vysvětlí význam Slunce pro život na Zemi Popíše postavení Země ve vesmíru Objasní střídání dne a noci, ročních období Charakterizuje Měsíc a jeho fáze, Vyhledá v kalendáři symboly fází Měsíce a uvede (odhadne) význam těchto symbolů Ve skupině se spolužáky znázorní pomocí globusu a jiných vhodných pomůcek pohyb Země a ostatních planet sluneční soustavy kolem Slunce</p>	<p>Člověk a vesmír Slunce a sluneční soustava vesmír, galaxie, souhvězdí, hvězdy Země ve vesmíru - pohyby Země gravitační síla, střídání dne a noci, roční období Práce s globusem Měsíc a fáze Měsíce</p>	
<p>Znázorní na obrázku podnebné pásy, pojmenuje je a charakterizuje jejich teplotní podmínky Seznámí se s jednotlivými přírodními krajinami, uvede typické podnebí, rostliny a živočichy Prakticky zhotoví vybranou přírodní krajinu Seznámí se se životem v oceánech a mořích oceánů, v encyklopedii vyhledá mořské živočichy Na konkrétních příkladech uvede vzájemné vztahy živých organismů a neživé přírody Uvede příklady přízpůsobení rostlin a živočichů Vysvětlí význam botanických a zoologických zahrad</p> <p>Charakterizuje podnebí ČR, uvede různá společenstva a jmenuje typické rostliny a živočichy těchto společenstev</p> <p>Charakterizuje jednotlivé skupiny živých organismů: bakterie, sinice a jiné mikroorganismy, houby, rostliny, živočichové Provede vybrané praktické činnosti: založí sbírku přírodnin, vypěstuje rostliny, založí herbář, provede pozorování a jeho záznam apod.</p>	<p>Člověk a živá příroda Rozmanitost podmínek života na Zemi Podnebné pásy a život v různých podnebných pásech</p> <p>Přírodní krajiny</p> <p>Přízpůsobivost rostlin a živočichů</p> <p>ČR – oblast mírného podnebného pásu společenstva živých organismů na území naší vlasti</p> <p>Třídění živých organismů</p>	



Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
<p>Vyjmenuje společné znaky života člověka s ostatními živočichy Vyhledá v encyklopediích a stručně popíše funkce některých orgánů a orgánových soustav člověka Popíše vznik a vývoj jedince, jednotlivé etapy lidského života Uvede potřeby a životní projevy člověka, vybrané vývojové etapy Na konkrétních příkladech zdůvodní význam ohleduplného chování k druhému pohlaví</p> <p>Objasní význam osobní a intimní hygieny, denního režimu Sestaví jídelníček podle základních zásad správné výživy Uvede příklady stresových situací, Navrhne, jak stresu čelit a předcházet Sestaví svůj režim dne podle zásad zdravého způsobu života, Zohlední v něm oprávněné požadavky blízkých Uvede příklady pozitivních a negativních reklamních vlivů na modelových příkladech předvede osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek Posoudí negativní vliv kouření, alkoholu, drog, násilí, hracích automatů apod. na kvalitu lidského života Dodržuje pravidla silničního provozu Uvede (na modelových situacích předvede), jak bude postupovat v krizových situacích (šikana, týrání, zneužívání, přírodní a ekologické katastrofy, teroristický útok apod.) Na modelových příkladech předvede základní úkony první pomoci a přivolání pomoci v různých situacích (aplikuje znalost telefonních čísel: 150, 155, 158, 156) Pojmenuje správně základní části lidského těla Vysvětlí, proč (jak) se musí chránit před stykem s cizí krví (úrazy, nalezené injekční stříkačky aj.) Vysvětlí pojmy HIV, AIDS Uvede společné a odlišné znaky člověka a ostatních živočichů Zná zásady poskytnutí první pomoci</p>	<p>ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ</p> <p>Člověk je součástí přírody Společné znaky s ostatními živočichy</p> <p>Lidské tělo a vnitřní stavba lidského těla Funkce některých orgánů a orgánových soustav</p> <p>Vývoj jedince Pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou Základy lidské reprodukce Základy sexuální výchovy Partnerství a rodičovství</p> <p>Péče o zdraví, správná výživa Intimní a duševní hygiena</p> <p>Sociálně patologické jevy Návykové látky</p> <p>Bezpečné chování v dopravě a v rizikovém prostředí Mimořádné situace</p> <p>První pomoc HIV/AIDS Odlišné znaky člověka od ostatních živočichů</p>	



Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
<p>Uvede příklady lidských výrobků a vysvětlí, z jakých surovin jsou vyrobeny a k čemu slouží</p> <p>Seznámí se s průmyslovou výrobou vybraných výrobků a popíše ji, zakreslí proces</p> <p>Uvede zařízení sloužící k příjmu informací a jejich význam při praktických činnostech</p> <p>Ověří si význam jednoduchých strojů a zařízení pro usnadnění práce, pokusí se vysvětlit výsledky pokusu</p> <p>Uvede souvislosti mezi vzhledem krajiny, kvalitou životního prostředí a činností člověka</p> <p>Zhodnotí dopad některých konkrétních činností člověka na přírodu, rozliší, které z nich mohou prostředí a zdraví člověka podporovat, a které poškozovat</p> <p>Zhodnotí příčiny, důsledky (příp. odpovědnost lidí) u konkrétních vybraných živelných pohrom a ekologických katastrof</p> <p>Uvede základní zásady chování a jednání v těchto situacích, na konkrétních příkladech popíše činnost jednotlivých složek IZS</p>	<p>Člověk a lidské výtvoř Člověk zpracovává výrobky</p> <p>Člověk přijímá informace</p> <p>Člověk si dokáže svou práci usnadnit</p> <p>Chráníme přírodu Vztah člověka k životnímu prostředí</p>	



5.4.3 VLASTIVĚDA

5.4.3.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Vlastivěda* vychází ze vzdělávací oblasti *Člověk a jeho svět* RVP ZV. V návaznosti na vyučovací předmět *Prvouka* přináší žákům základní poznatky o významných přírodních, hospodářských, společenských, kulturních a historických okolnostech života lidí a o výsledcích jejich činnosti. Seznamuje žáky s nejvýznamnějšími osobnostmi a událostmi regionálních, národních a evropských dějin, integruje poznatky, dovednosti a zkušenosti z vyučování a osobního života žáků s dalšími informacemi z tisku, rozhlasu, televize, uvádí je do souvislostí a v potřebné míře zobecňuje. Vzdělávací obsah předmětu a převážně činnostní charakter výuky směřují zejména k tomu, aby si žáci přirozeným způsobem vytvořili kladný vztah ke své rodině, škole, obci, regionu a zemi a ve které žijí a současně aby nabyli povědomí sounáležitosti se zeměmi integrované Evropy a s jinými demokratickými zeměmi světa. Hlavním cílem předmětu je vybavit žáka dostatečně pevnými základy jeho osobní a národní identity, a vytvořit mu podmínky pro jeho pozdější orientaci a uplatnění ve společnosti (v rámci České republiky i ostatních zemí Evropské unie).

5.4.3.2 Obsahové, časové organizační vymezení předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu *Vlastivěda* vytváří přirozené základy pro výuku vyučovacích předmětů *Dějepis*, *Zeměpisu* a *Občanská a rodinná výchova* ve vyšších ročnících školy a je členěn do tří základních tematických okruhů: *Místo, kde žijeme*, *Lidé kolem nás* a *Lidé a čas*. Rozsah a hloubku konkretizovaného učiva volí vyučující s ohledem na konkrétní místní podmínky, potřeby a zájem žáků; rychlost postupu přizpůsobuje aktuální úrovni poznávacích schopností žáků a jejich dosavadní životní zkušenosti. Tematické okruhy se společnými prvky vhodně a funkčně propojují.

V tematickém okruhu *Místo, kde žijeme* se žáci seznamují se základními poznatky o krajině, minulosti a současnosti své obce (regionu, vlasti). Získávají základní informace o Evropě, ostatních kontinentech a jejich zemích. Učí se orientovat v terénu, pracovat s mapami, používat získané vědomosti v praktických situacích.

V tematickém okruhu *Lidé kolem nás* žáci poznávají různé druhy lidské práce a učí se chápat jejich souvislost s přírodními podmínkami, poznávají, jak se činnosti lidí odrážejí v tvářnosti krajiny, charakteru staveb a v rozmanitých památkách. Žáci poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy).

V tematickém okruhu *Lidé a čas* se žáci učí orientovat v dějích a v čase. Poznávají, jak události postupují v čase a utvářejí historii věci a dějů, vycházejí od nejznámějších událostí v obci a regionu a postupují se k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Získávají odpovědný vztah ke kulturnímu bohatství vlasti, k jejímu přírodnímu prostředí, kulturnímu dědictví a historickým památkám. Vytvářejí si základní představu o způsobu života svých předků v různých historických obdobích i o způsobu života lidí v sousedství vlasti.

Vyučovací předmět *Vlastivěda* se vyučuje ve 4. a 5. ročníku ve 2 hodinové týdenní dotaci. Výuka probíhá převážně v kmenových třídách, část podle okolností a možností i mimo budovu školy (tematické vycházky a exkurze, návštěva památek, sbírek regionálních muzeí, veřejné knihovny apod.). Velký význam má cílené vedení žáků k samostatnému vyhledávání, získávání a zkoumání informací z různých dostupných zdrojů (literatura, rozhlas, televize, tisk, členové rodiny, lidé v nejbližším okolí apod.).

5.4.3.3. Hodnocení

Žáci jsou v předmětu *Vlastivěda* hodnoceni pomocí výsledků písemných prací, testů, ústního zkoušení a výsledků různých dalších prací (referáty, projekty). Dále učitel pozoruje aktivitu v hodině a individuální postup žáka. Neporovnává jej s ostatními žáky, ale sleduje jeho vlastní zlepšení. Hodnocení zohledňuje subjektivní postup žáka vzhledem k jeho osobnostnímu maximu a má komplexní charakter. Žáci se ŠVP jsou hodnoceni v souladu s platnými doporučeními školního poradenského pracoviště či školského poradenského zařízení. Učitel hodnotí i činnost žáka navazující na různé příležitosti – např. na exkurze, besedy, poznávací výlety apod. (např. práci s informačními materiály, pracovními listy, plnění zadaných skupinových i individuálních úkolů, řešení problémových situací aj.)



5.4.3.4 Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Vlastivěda

UČITEL <ul style="list-style-type: none">• Volí cestu ke konkretizovaným výstupům vyučovacího předmětu bez ostrých hranic mezi jednotlivými složkami vyučovacího předmětu Vlastivěda – vyučuje komplexně.• Využívá dostupných nebo vlastních materiálů blízkých každodennímu životu žáků.• Volí metody a formy práce podporující zájem žáků o vlastivědu, vytváří dostatek stimulů pro aktivní práci žáků.• Vede žáky ke schopnosti a dovednosti používat potřebné pomůcky.• Při zadávání písemných prací a výběru témat má na zřeteli především praktičnost poznatků z vlastivědy.• Vede žáky k všeobecnému rozšiřování obzorů o světě, v němž žijí.• Rozhoduje o výběru a zařazení doplňujícího učiva.	ŽÁK <ul style="list-style-type: none">• Podílí se na výstavbě vyučovací hodiny, dle možností vyhledává informační zdroje mimo školu, prezentuje svou snahu.• Pracuje s vlastními chybami.• Prezentuje své poznatky, myšlenky a nápady nejen v ústní, ale i v písemné (popř. počítačové) podobě.• Své výroky promýšlí, plynule se vyjadřuje v mezích slušného chování.• Cítí odpovědnost za přístup k předmětu a za výsledky své práce, z chyb se poučí.
---	--

KOMPETENCE K UČENÍ vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení	<ul style="list-style-type: none">• Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich „budoucnost“ - připravujeme je na celoživotní učení.• Ve výuce zřetelně rozlišujeme základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující).• Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace z různých zdrojů.• Jdeme příkladem - neustále si dalším vzděláváním rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“.
---	---

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none">• Na modelových příkladech učíme žáky algoritmu řešení problémů.• Podporujeme netradiční (originální) způsoby získávání informací.• Ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají.• Jdeme příkladem - učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace ve škole.
---	---



<p>KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci</p>	<ul style="list-style-type: none">• Podporujeme různé formy komunikace (s místními obyvateli, pamětníky, pracovníky regionálních muzeí, knihoven apod.).• Klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace.• Vedeme žáky k tomu, aby předávali své zkušenosti a poznatky z cestování svým spolužákům.• Učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a zkušenosti (školní časopis, místní tisk, web, ppt. prezentace)• Jdeme příkladem – „profesionálním“ přístupem ke komunikaci s žáky, rodiči, zaměstnanci školy a širší veřejností. Sami otevřeně komunikujeme na „kulturní úrovni“, své názory opíráme o logické argumenty. Netolerujeme pomluvy, nezdvořilost a „zákulisní“ jednání. Pozitivně svoji školu a učitelskou profesi prezentujeme na veřejnosti.
<p>KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých</p>	<ul style="list-style-type: none">• Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.• Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.• Učíme žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu, svoji práci (význam) v týmu i práci (význam) ostatních členů týmu.• Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.• Učíme žáky chápat různé sociální postavení různých lidí v historii naší země a vyvozovat analogie k současnosti.• Jdeme příkladem – podporujeme spolupráci všech členů pedagogického sboru i spolupráci pedagogických a nepedagogických pracovníků školy. Respektujeme práci, roli, povinnosti i odpovědnost ostatních.
<p>KOMPETENCE OBČANSKÉ vychovávat žáky - jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, - jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí, - jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích</p>	<ul style="list-style-type: none">• Podporujeme různé formální i neformální způsoby spolupráce s obcí, policií, složkami IZS apod.• Učíme žáky základům demokracie, tolerance a vzájemného soužití.• Vedeme žáky k národní hrdosti, k ochraně životního prostředí, kulturního a přírodního bohatství, k myšlence "evropanství".• Jdeme příkladem – respektujeme právní předpisy, vnitřní normy školy, plníme příkladně své povinnosti. Respektujeme osobnost žáka a jeho práva. Budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole.• Chováme se k žákům jejich rodičům a ke svým spolupracovníkům tak, jak si přejeme, aby se oni chovali k nám.



KOMPETENCE PRACOVNÍ

vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci,
naučit žáky používat při práci vhodné
materiály, nástroje a technologie,
naučit žáky chránit své zdraví při práci,
pomoci žákům při volbě jejich
budoucího povolání

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Žádnou práci netrestáme, kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme. Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi a s jejich možnostmi budoucího pracovního uplatnění v rámci Evropské unie – cíleně ujasňujeme představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a o volbě vhodného dalšího studia.
- Jdeme příkladem – příkladně si plníme své pracovní povinnosti (nástupy do hodin, příprava na výuku ...).
- Dodržujeme dané slovo. Vážíme si své profese. Svoji profesi a svoji školu pozitivně prezentujeme před žáky, rodiči i širší veřejností.



5.4.3.5 Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Člověk a jeho svět dle RVP ZV

4. ročník

Výstupy z RVP pro celý ročník:

Žák:

Místo, kde žijeme

- určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
- určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli
- vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického
- zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích
- rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

Lidé kolem nás

- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)
- rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, obhájí při konkrétních činnostech své názory,
- popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky
- rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
- orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích
- odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vrátet dluhy
- poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)

Lidé a čas

- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
- využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek
- rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik
- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik
- objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů

Rozmanitosti přírody

- objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka
- vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
- zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné
- vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí



- porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech,
- prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
- zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou
- prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
- založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu

Učivo v RVP:

Místo, kde žijeme

- regiony ČR – Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby a obchod
- naše vlast – domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly
- Evropa a svět – kontinenty, evropské státy, EU, cestování
- mapy obecně zeměpisné a tematické – obsah, grafika, vysvětlivky

Lidé kolem nás

- chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, principy demokracie
- právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy,
- protiprávní jednání, právní ochrana občanů a majetku, soukromého vlastnictví, duševních hodnot
- vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; peníze
- kultura – podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura
- základní globální problémy – významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti,
- nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí

Lidé a čas

- orientace v čase a časový řád – určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový
- sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, režim dne, roční období
- současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní
- potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny
- regionální památky – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost
- báje, mýty, pověsti – minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj

Rozmanitost přírody

- ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba
- životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy



5. ročník

Výstupy z RVP pro celý ročník:

Žák:

- Určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
- Určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- Rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokoulí
- Vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického
- Zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích
- Rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam, armáda ČR
- Pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
- Využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek
- Rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik
- Srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik
- Objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů
- Stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit

Učivo v RVP:

- Okolní krajina (místní oblast, region), zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany
- Regiony ČR - Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby a obchod
- Naše vlast - domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly
- Evropa a svět - kontinenty, evropské státy, EU, cestování
- Mapy obecně zeměpisné a tematické - obsah, grafika, vysvětlivky
- Orientace v čase a časový řád - určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, režim dne, roční období - současnost a minulost v našem životě - proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny - regionální památky - péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost - báje, mýty, pověsti - minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj
- Rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi



5.4.3.6 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Vlastivěda

4. ročník

Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
<p><u>Místo, kde žijeme</u> -určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu -určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě -rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, bezpečně užívá jednotek délky, hmotnosti, objemu a času, Evropy a polokouli -zná měřítko mapy -umí pojmenovat a ukázat na mapě sousední státy -vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, vodstvo, hospodářství a kultury, zná významné průmyslové podniky, kulturní a vzdělávací instituce, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického -zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích -zná některé významné památky a osobnosti ze svého bydliště a ČR, vyhledává informace o památkách a jejich ochraně -rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam - dokáže poukázat na protiprávní jednání - orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy</p>	<p>Naše vlast ČR - poloha ČR obyvatelé ČR (historické rozdělení, národní zvyklosti a tradice, národní hrdost) členění území ČR</p> <p>Kraje a krajská města ČR – demokratický stát – významné osobnosti politického života, státoprávní pojmy, armáda - volby - státní symboly - státní svátky - základy finanční politiky a práva</p> <p>Mapy a plány – čtení map, měřítko, vysvětlivky, plány Orientace v krajině – hlavní a vedlejší světové strany - kompas, buzola, orientace podle mapy</p> <p>Povrch ČR – povrch krajiny podle nadmořské výšky - povrch ČR - práce s mapou - typy krajiny</p> <p>Vodstvo ČR – členění vod v krajině, řeky - práce s mapou - vodní nádrže</p>	<p>Projekty: Evropský den jazyků Barevný podzim</p>



Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
<p><u>Lidé a čas</u> -pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy -využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek -rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik -srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik -objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů -zná a umí vyprávět některé regionální pověsti</p>	<p>Počasi a podnebí Půda a zemědělství – typy půdy, vznik, složení Nerostné bohatství – členění nerostných surovin - těžba a zpracování nerostných surovin Průmysl – průmyslové závody Opakování učiva Chraňme přírodu – chráněná území Cestujeme po naší vlasti – podrobnější náhled na jednotlivé kraje ČR V našem kraji - vyhledávání informací a zajímavostí o kraji z různých zdrojů</p>	
<p><u>Lidé kolem nás</u> -vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě) -rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, obhájí při konkrétních činnostech své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky -rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy -dovede vysvětlit pojmy domov, národ, státní zřízení -orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích -poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí</p>	<p>Malá kapitola o čase - označení let v kalendáři, století, tisíciletí České země v pravěku – doba kamenná - doba bronzová - doba železná - Keltové na našem území Příchod Slovanů Sámův kmenový svaz Naše nejstarší minulost v pověstech Velkomoravská říše - působení Konstantina a Metoděje - konec slovanské bohoslužby - rozvoj řemesel Vznik českého státu, vláda přemyslovských knížat Život za vlády prvních Přemyslovců – sídla vzdělanosti - Románský sloh - Kosmas, první český kronikář</p>	
<p><u>Rozmanitost přírody</u> -využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti -pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije</p>	<p>Vznik Českého království, vláda Přemyslovců Český stát za vlády Lucemburků Život ve středověku – šlechta, církev, život ve středověké vesnici, život ve středověkých městech - Gotický sloh</p>	



Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
-uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost	Husitské války České země po husitských válkách – král Jiří z Poděbrad - Jagellovci na českém trůně - Zemský sněm První Habsburkové na českém trůně – císař Rudolf II. - Renesance Opakování učiva 4. ročníku	



5. ročník

Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
<p>Charakterizuje svými slovy vývojové etapy historie naší vlasti, popíše způsob života lidí v různých etapách historie</p> <p>Na konkrétních příkladech porovná minulost a současnost</p> <p>Konkrétním způsobem využije archiv, knihovnu, sbírky muzeí a galerií jako informační zdroj pro pochopení minulosti</p> <p>Porovná a zhodnotí na konkrétních příkladech způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti (uvede regionální specifika)</p> <p>Objasní historické důvody státních svátků a významných dnů</p> <p>Stručně charakterizuje historický přínos vybraných významných osobností českých dějin (regionu, obce)</p>	<p>Dějepisné učivo: Opakování učiva 4. ročníku Doba pobělohorská Život v barokní době Ve školních lavicích, J.A. Komenský Světlo rozumu – osvícenství - Marie Terezie, Josef II., reformy Život na vesnici v 18. století Manufaktury a první stroje, vynálezci Obrození měšťanské společnosti – národní obrození, buditelé českého národa Z poddaného člověka občan – nespokojenost s Habsburky, rok 1848</p>	<p>Dle okolností a možností návštěva muzea, výstav, galerií?</p> <p>Možné tematické exkurze dle okolností</p>
<p>Prokazuje orientaci v základních dějinných meznících, objasní souvislosti mezi historickými období, chápe dějinný kontext vybraných událostí a problémů</p>	<p>Dějepisné učivo: Stroje ovládly život – továrny, elektřina, doprava Národ sobě – vznik Rakousko-Uherska, rozvoj kultury a umění Češi a Němci - rozchod národů Směřujeme k samostatnosti - 1. světová válka, vznik Československa Tvář Československa Válečná a poválečná léta – Protektorát Čechy a Morava, 2. světová válka Od totalitní moci k demokracii – nástup komunizmu, Pražské jaro, okupace Československa, sametová revoluce, vznik České republiky Opakování dějepisného učiva</p>	



Konkretizované výstupy (žák)	Konkretizované učivo	Další nabídky a návrhy
<p>Zprostředkuje ostatním spolužákům zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti a v jiných zemích</p> <p>Orientuje se na mapě, ukáže polohu sousedních států</p> <p>Charakterizuje vybrané státy</p> <p>Objasní zásadní události a význam význačných osobností v dějinách vlasti</p> <p>Vyhledá na mapě evropské státy a významná evropská města</p> <p>Vysvětlí pojmy: Evropská unie, rozliší znak EU; uvede některé výhody členství ČR v EU</p> <p>Uvede některý významný globální (lokální, společenský apod.) problém a navrhne způsob jeho řešení</p> <p>Zná základní principy chování za běžných rizik a mimořádných událostí</p>	<p>Zeměpisné učivo: Opakování učiva 4. ročníku Orientace na mapě, barvy, značky, měřítko mapy Kde jsme byli o prázdninách Kraje ČR, krajské město Praha – hlavní město ČR 28. 10. – ČSR – T. G. M</p> <p>Středočeský kraj Seznámení s ostatními kraji ČR (video, encyklopedie) Česká republika – demokratický stát ČR – součást společenstva hospodářsky vyspělých států</p> <p>Rizika v přírodě v našem regionu – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi</p>	
<p>Porovná světadíly a oceány podle velikosti, popíše podle mapy jejich polohu na Zemi</p> <p>Pracuje s mapou, popíše polohu, povrch, hospodářství, faunu a flóru Evropy</p> <p>Rozpozná a charakterizuje podnebné pásy</p>	<p>Evropa – sjednocující se světadíl, státy střední Evropy Sousední státy České republiky Evropa – jeden ze světadílů, poloha Evropy Povrch Evropy - nížiny a vysočiny</p> <p>Vodstvo v Evropě Podnebí, rostlinstvo a živočišstvo v Evropě Hospodářství a obyvatelstvo Evropy Cestujeme po Evropě – vlastní zkušenosti žáků</p>	